

ZATERDAG

Alle wegen leiden naar Rome, maar het spoor van de verdwenen tandartsdochter Franca Pirra leidde volgens zijn beide informanten toch echt naar Haarlem. Speurder Niccolò Neonato, voormalig lid van de Italiaanse carabinieri, afdeling Guardia di Finanza, de evenknie van de FIOD, had eraan moeten geloven.

De atelierwoning aan het eind van de Haarlemse Bakenessergracht waar Niccolò Neonato de avond tevoren tegen zijn zin zijn intrek had genomen, was van een Hollandse kunstenaar die een jaar lang met een beurs in Rome verbleef.

Olga, Neonato's vriendin en grote liefde, was er vrijwel onmiddellijk mee aangekomen nadat ze verklaard had dat de verdwenen tandartsdochter zich in het Hollandse Haarlem schuilhield. Met de cryptische toevoeging: *'Achter een sluier.'*

'Een bruidssluier of een nikab?' Neonato's linkerwenkbrauw was omhooggeschoten.

'Dat is niet leuk.'

'Ach, Olga, wees nou redelijk,' had Neonato tegengesputterd. 'Ik heb ja gezegd omdat Roberto Pirra, mijn oude studievriend, een aardige vent is. Maar ik wéét gewoon dat alles op zijn pootjes terecht komt. Het is een flinke meid, die Franca. Die redt zich wel. Als ze genoeg heeft van haar avontuur keert ze terug in de warme familieschoot.'

'Afwachten dus maar? Dat slaat echt nergens op. Dat kind moet gewoon haar school afmaken. Je moet haar terughalen.'

Wel ja. Toe maar. Neonato voelde zich er nogal door overvallen. Hij kon zich geen beter leven wensen dan zijn huidige Romeinse bestaan boven Olga's boekwinkel met zijn verrukkelijke en onuitputtelijke voorraad. Met de oase van het dakterras en het uitzicht op het eeuwenoude marktplein van de Campo de' Fiori. En af en toe een klusje om het vak niet te verliezen. Nee, hij ging echt niet naar Haarlem, hoor.

Maar Olga had van een weigering zijnerzijds en verdere toelichting harerzijds niets willen weten. En ook niet van uitstel. 'Je laat dat arme kind dus aan haar lot over, terwijl de ouders ziek van angst zijn.'

'Nou, nou!' Zo hoorde Neonato zijn beminde niet graag praten. 'Zeg nou eens eerlijk, Olga, wat zie je mij daar nou voor onderzoek doen? Ik heb daar geen contacten en spreek de taal niet. Ik kan moeilijk de clubs en disco's voor jongeren in de stad daar afgaan met een foto van dat kind in de hand.'

'Neem Piero dan mee, je assistent. Die kent de taal en is jong genoeg om daar wel een kijkje te nemen. Kom, met Gods hulp hebben jullie de zaak zo opgelost en ben je met een paar dagen weer thuis. Dan heb je eindelijk je rust.'

'Als het allemaal zo eenvoudig was...'

'Vertrouw op de Heer.'

'Ik stel eerlijk gezegd meer vertrouwen in mijn computer dan in hulp van Boven. Dat weet je.'

Olga lachte geheimzinnig. 'Maar ik blijf je voorspraak bij Hem. *Bid, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal worden opgedaan.*'

'Was dat maar waar! Maar van jou kan ik toch niet winnen.' Neonato omhelsde zijn geliefde stevig. 'Denk eens in: lange dagen zonder liefde.'

'Probeer het eens met ouderliefde!' Dat was Piero. Hij had in de gang alles gehoord en stapte nu monter de woonkamer binnen. 'Ik ben er helemaal klaar voor. Óp naar dat Hollandse Haarlem waar mijn wiegje gestaan heeft, *babbo* Nick.'

En zo waren ze op vrijdagavond vertrokken naar een land *sotto livello di mare*, onder de zeespiegel, waar de stand van de dijken zorgwekkend was. Neonato mopperend en Piero, de assistent, die zich zo graag onterecht zijn zoon noemde, blij en opgewonden als een klein kind. Op zoek naar de verdwenen tandartsdochter. Maar elk met een geheime agenda.

Het was Haarlems weer. Dat zeker. Ander weer herinnerde de jonge Piero Mulier, assistent en mede-eigenaar van het Romeinse detectivebureautje *l'Agencia Metamorfoosi*, zich van vroeger eigenlijk niet.

Hij was al voor dag en dauw opgestaan. Eerst naar het oude huis van zijn ouders aan de Kleine Houtweg! Vlak bij het stadsbos de Haarlemmerhout.

Wat was het stil en fris op straat! Een kat die rustig overstak. Een parelmoeren lucht. Hij koos zijn weg op goed geluk. Dit was zijn stad! Gespannen was hij de hoek van de omheinde tuin van het Provinciehuis omgeslagen. En zijn hart had een sprongetje gemaakt.

Het huis stond er nog! Op de voordeur een naam als een veld vol bloeiende bloemen, *Lelieveld*. Hier moesten wel gelukkige mensen wonen. Hij omklemde de polsdikke spijlen van het hoge hek voor de diepe naastgelegen tuin. Die tuin die grensde aan dat restantje oerbos waar de graven van Holland ooit jaagden. Een stukje bos dat nu deel uitmaakte van de verwilderde tuin van het Provinciehuis, eens het paleis van Lodewijk Napoleon. Als jongetje had hij dat machtig interessant gevonden. Franse vorsten als naaste burens!

Er had een gat in de heg tussen hún tuin en de paleistuin gezeten en daar was hij als kleine jongen met zijn schoolvriendjes vaak doorheen gekropen om net als de graven van weleer in dat stukje oerbos te gaan jagen. Met de pijl-en-boog die de tuinman voor hem gemaakt had.

Dat was in de tijd waarin hij nog Peter heette, als hij iets fout deed – ‘*Peter, dat kan beter*’ – en Pierrot als zijn moeder om hem moest lachen. Zijn moeder... Hij liet de spijlen los en liep verder.

Daar was het kruispunt, waar het stadsbos begon. De villa's in koloniale stijl aan zijn rechterhand maakten nu een pompeuze indruk. Waren die vroeger niet witter geweest? Stralend wit zelfs in zijn zonnige herinnering. Wat verder naar links had het ziekenhuis gestaan waar hij was geboren. Nu was het blijkbaar vervangen door een wooncomplex. Hij stak over.

'Madonna!'

Daar was hij bijna geschept door een snelheidsduivel in een gele sportwagen. *Stupido!* Toeterde ook nog luid. Of het zijn schuld was. De Haarlemmerhout! Die was een stuk kleiner geworden, had hij gisteren al op de kaart gezien. Zou de hertenkamp er nog zijn, die hij als kleuter vrijwel dagelijks bezocht had, de kapjes oud brood in zijn kinderhand?

Een dikke tak sloeg hard tegen zijn voorhoofd. Hoe kon het dat hij die niet gezien had? Zijn vingers betastten een opkomende buil. Waarom moest hij toch altijd zo hardhandig aan de werkelijkheid herinnerd worden?

Dromen, ja, daar was hij goed in. Maar daar ging nu verandering in komen. Later op de dag had hij een afspraak met Angelina Brassica, baliemedewerkster van het Noord-Hollands Archief. *Angelface*. Zijn geheime onderzoek naar zijn zeventiende-eeuwse voorvader, de zeeschilder Pieter Mulier de Jongere, in Italië bekend als de beste zee- en landschapsschilder tussen 1670 en 1700, zou hier succesvol afgerond kunnen worden. Waarna hij zijn onthullende verhaal aan de hoogste bidder zou verkopen. Zijn naam zou in binnen- en buitenland op ieders lip liggen.

Babbo Nick zou trots op hem zijn.

De chauffeur in de gele sportwagen toeterde nog eens en vervolgde monter zijn weg. Even het bokkenpootje tonen. Het was een leuk spelletje. Hij hield wel van spelletjes. Dat had hij met de mensen gemeen. Hij had veel met de mensen gemeen.

Het was leuk iemand steeds een beetje banger te maken. En hem steeds verder in het nauw te drijven. De mensen zochten altijd de schuld bij zichzelf. Tweeduizend jaar christendom had ze dat aangepaat. Dat was ook leuk.

Als hij eindelijk toesloeg, dachten ze dat ze het helemaal aan zichzelf te danken hadden. Ze hadden het gevaar immers zien aankomen? In een gele Lotus Elise waarin niemand achter het stuur zat.

Niets in huis. Zelfs geen koffie in deze lichte keuken met een gele haag van uitgebloeide zomerbloemen langs de wanden. Neonato was niet van plan op Piero te wachten. Hij wilde hem niet belen – dat leek te veel op controle. Eerst maar even de deur uit om te ontbijten.

Buiten bleef hij een ogenblik staan. De gracht lag erbij als een plaatje. Prachtig gezeefd licht waar de Hollandse schilders uit de Gouden Eeuw zo graag gebruik van maakten. Een zacht briesje zorgde voor een aangename temperatuur. Maar eigenlijk irriteerde dat Neonato alleen maar. Hij wilde hier helemaal niet zijn.

Hij zou zijn zaken hier zo snel mogelijk afhandelen en echt niet blijven tot Olga uitgeden was. Ze had het nota bene over een novene gehad, een bidmarathon van negen dagen! Hij had twee *weekendtickets* genomen. Die tijd moest ruim voldoende zijn om datgene te doen waarvoor hij werkelijk gekomen was.

En terwijl zijn verstrooide blik over een charmant stadsbeeld dwaalde, dacht hij, op zoek naar een koffiebar, aan de foto in zijn binnenzak. Een vrolijk en ongesluierd gezicht, omlijst door een wilde bos haar tegen de achtergrond van een grote koepel. *Stile tardogotico brabantino*, Brabants laatgotisch. De ouders van de verdwenen tandartsdochter hadden aan Vlaanderen gedacht. Maar Piero had onmiddellijk uitgeroepen: ‘De Bavo! In Haarlem!’ En dat gevoegd bij Olga’s bewijs uit het ongerijmde, daar had hij desondanks een teken in gezien. Olga had de gave.

Hij stapte een klein café aan het water binnen waar juist een man met het verse gebak arriveerde.

Een opgewonden Piero Mulier was alweer op de terugweg maar wilde toch nog even langs zijn vroegere huis. En de tuin. De tuin waarin zijn cavia begraven lag. Teruggekeerd in Gods schoot. Zijn moeder had nooit iets van de verboden vriendschap geweten. ’s Nachts had het diertje hem gezelschap gehouden in zijn eenzame bedje. Soms waren de lakens nat, maar de meisjes die de huishouding deden, hadden het nooit doorverteld aan zijn moeder.

Dan was er de vriendschap met die ene speciale kip geweest. Meer een sierhennetje. Voor wie hij altijd kleine cadeautjes in zijn broekzak had: een touwtje, een knoop of een paperclip. Een hennetje dat zorgvuldig haar vleugel over zijn gezicht vouwde. Achter in de moestuin. Om hem te beschermen tegen het vroege ochtendlicht, als hij zich daar na het spelen languit achter het rabarberwoud verborg om nog wat te slapen.

In de nog veel grotere aangrenzende tuin van het Provinciehuis moest zijn schat nog in de holle boom liggen. Een bronzen borstbeeldje van Napoleon. De tuinman had het tijdens zijn werkzaamheden opgegraven en zich hardop afgevraagd of het beeldje misschien nog toebehoorde aan de weggevoerde Joodse artsenfamilie van wie het huis ooit geweest was. 'Nooit meer teruggekomen,' had hij er op onheilspellende toon aan toegevoegd.

Die vliering! Zou die vliering er nog zijn? Het was verboden terrein geweest, maar op een keer was hij toch gaan kijken. Achter een gordijn hadden zwartleren laarzen gestaan. En zware hutkoffers. Van weggevoerde bewoners, had een van de meisjes hem verteld. Weggevoerd! Zou hij ook weggevoerd worden op een dag? Naar een verschrikkelijke bestemming? Hij had er grote angst voor gehad als hij 's nachts alleen in zijn bedje lag.

En hij wás weggevoerd op een dag. Naar Breccaneca in het binnenland van Ligurië. En daar was hij bij zijn Italiaanse oma, *nonna* Giuliana, met zijn neus in de boter ofwel de geweldigste taarten gevallen.

Taarten. Was dat geen appeltaart geweest, waar de Haarlemse keuken eens in de week zo lekker naar rook? Zouden ze dat hier nog hebben?

Madeleine Lelieveld, geboren van der Vaart, keerde zich af van het raam. Waarom had die blonde jongen zo lang voor het tuinhek gestaan? En zelfs tot tweemaal toe. Het leek geen inbreker. Een potentiële koper misschien?

Het was stil in huis. Haar man Marius had dienst in het nieuwe

Spaarne Ziekenhuis in Hoofddorp. Haar beide wilde zonen had ze met het oog op de omstandigheden bij haar schoonouders ondergebracht. Een vrij weekend voor de *nanny*.

Ze voelde haar maag omhoog komen. Alweer.

Neonato bleef staan. Die kerkkoepel op de foto. Was het de Grote of Sint-Bavokerk? Hij twijfelde nog steeds toen hij naar binnen stapte. In een standaard een aantal ansichtkaarten van de kerk. Mét koepel. Die zou hij thuis eens nader bestuderen. Nu wilde hij het interieur even bekijken en het beroemde Müllerorgel waar de jonge Mozart nog een uurtje op gespeeld had. Hij rekende de kaarten af, pakte een folder en liep al lezend verder.

Een zwart basalten kerkvloer. Hier onder zijn voeten lagen ze dus begraven. Vooraanstaande lieden, zeehelden en schilders. Hier was dus gepreekt. Vanaf verschillende kansels en soms zelfs tegelijkertijd. En niet altijd voor dezelfde geloofsovertuiging. Godsdiensttwisten. Ze waren Haarlem niet helemaal voorbijgegaan.

Hij was niet erg gelovig opgevoed. Zijn vader had als agnosticus zijn ongeloof moeten verbergen voor de autoriteiten. Hij gaf immers les op een *liceo*. Het was ondenkbaar dat een leraar de staatsgodsdienst niet aanhing. Zijn moeder had hem ondanks de protesten van zijn vader wat gebedjes uit haar jeugd geleerd. Om sentimentele redenen. Had zijn moeder in God geloofd? Zijn moeder geloofde in zijn vader en dat was haar genoeg.

Hij liep op het imposante orgel af. Misschien was er nog een mogelijkheid om het te horen. Zijn *telefonino* trilde in zijn binnenzak. Het was Piero. 'Waar hang je uit?'

'In de kerk op de Grote Markt. Kom me daar maar ophalen.'

'Ik sta bij de bakker. Ik ben er zo.'

Thuis in Rome opende Olga, in feestelijk wit gekleed, de boekwinkel op de Campo de'Fiori. Zaterdag. Het zou een drukke dag worden. Toch zou ze de tijd vinden om te bidden.

Ze had niet álles verteld wat ze gezien had. Piero en Niccolò verkeerden in dat verre Haarlem misschien beiden in levensgevaar. Zij wierp zich op als hun beschermengel.

Niccolò Neonato en Piero Mulier waren de Grote Markt op gewandeld en stonden nu voor de drukke stal met Italiaanse delicatessen op hun beurt te wachten. De klanten kochten royaal in. Van een economische crisis was niet veel te merken.

‘Hier op de markt heb ik als kind op een maandagochtend mijn eerste boek gekregen,’ zei Piero terwijl hij gretig een punt boterkoek verslond. ‘*De kleine Nimrod*. Met afbeeldingen van een zoet jochie in een matrozenpakje met het blonde hoofdje vol van krijgs- en jachtgevaren.’

Neonato lachte.

‘Dat knulletje mag een keer met zijn vader mee op jacht en krijgt zelfs een geweertje om een wolf te schieten die dan toevallig ook nog door dat dappere jochie geraakt wordt. Het jongetje en de wolf worden na afloop in triomf naar huis gedragen. Het jochie op de schouders van zijn vriendjes en de grote boze wolf aan een stok gespietst. Thuis wacht zijn bezorgde moesje. Eind goed, al goed.’

Neonato keek opzij. ‘Dat jongetje wilde je wel zijn?’

‘Tuurlijk, maar dat heb ik pas veel later begrepen, toen ik bij mijn grootmoeder in Breccanecca in huis kwam, nonna Giuliana. Door haar ben ik ook zo’n snoepkous geworden. Al die marmelades, dat kastanjegebak, die gevulde pasta... Je moet een keer meegaan naar Breccanecca, babbo Nick. Ik heb haar over je verteld. En ja,’ Piero lachte, ‘krijgs- en jachtgevaren, die trekken me nog steeds, dat weet je.’

‘Ik vroeg me al af hoe je aan die buil op je voorhoofd kwam.’

‘Een echte man loopt af en toe wel eens een schrammetje op.’

Neonato onderdrukte een lachje. Had hij ook zo gepraat op die leeftijd? Nee, want daar had je een vader voor nodig en...

Ze waren aan de beurt. De stevige vrouw achter de stal keek hen vragend aan.

‘Wat zullen we nemen?’ vroeg Neonato.

‘Wat denk je van van alles wat, babbo Nick?’

Neonato begon te lachen. ‘Nou, ik moet zeggen dat ik het ook moeilijk vind om te kiezen. *Signora, mi fa un piacere e...*, mevrouw, ik zou graag...’

‘*Da Genova tutti e due*, u komt allebei uit Genua?’

‘*Appunto*, dat klopt.’

Ze had het al begrepen en trok een stapel lege foliebakjes naar zich toe. ‘*E qualche fragole del bosco per finire, signori?*’ Ze tilde lachend een spanen mandje in hun richting. De geur van de piepkleine, donkerrode bosaardbeitjes was overweldigend.

Neonato en Piero keken elkaar verheugd aan. Ook ver van huis kon het geluk dichtbij zijn.

De chauffeur van de gele Lotus Elise had zijn wagen aan de kant gezet en per virtuele bokkenpoot zijn weg vervolgd. Daar had je dat jochie weer, die Piero Mulier. In gezelschap van een lange man met een scherpe blik. Wie was die man? Een godloochenaar. Hij kon ze ruiken, dat soort. Ze erkenden ook het bestaan van de duivel niet. Dat die knul juist die man als gezelschap had. Een ergere vijand bestond er niet.

Apothekersassistente Mieke ter Horst-van Beek pakte haar fiets en keerde de drukke zaterdagmarkt de rug toe. De Haarlemse binnenstad. Jasses! Wat die twee Italiaanse toeristen van daarnet daar nog zochten? Zoals haar man Hans het graag uitdrukte: de Grote Markt oogde als de spreekwoordelijke mooie vrouw waaraan een voortand ontbrak. En nu scheen de Haarlemse schone ook nog haar kiezen kwijt te raken. Zij, Mieke, kwam er in elk geval niet veel meer.

Terwijl ze stevig doortrapte, verscheen er een verbeterd trek om haar mond. Elke dag weer andere onheilsberichten. En dan had ze het niet eens over de economische crisis waar iedereen tegenwoor-

dig de mond van vol van had, maar over de verkrachting van haar geboortestad. Dan werd dit weer gesloopt en dan dat weer afgeschaft. Weg met het Bloemencorso en weg met de Haarlemse bloemenmeisjes. Mieke kon er niet meer tegen.

Een instituut als het Spaarne Ziekenhuis, de vroegere Maria-stichting, hadden ze zelfs met de grond gelijk durven maken. Kantoren en koopflats met een binnentuin zo groot als de Grote Markt en een kliniek voor plastische chirurgie. Dat scheen beter bij de huidige tijd te passen.

Was dit de stad van haar rijke roomse jeugd? Terwijl ze op diezelfde binnenplaats als bruidje in een lange witte jurk, een bloemenkransje in het haar, nog zingend in een processie had meegelopen en er later in het ziekenhuis van haar enige zoon was bevallen. Toen bestond het echte Haarlem nog.

De lucht van haarlemmerolie. De geur van Droste Cacao. Haarlemser kon het toch niet? Stankoverlast heette dat tegenwoordig. De Haarlemmers waren blij dat ze ervan verlost waren. Ze moesten alles kapotmaken. En dan maar klagen dat er in Halfweg een koopcity verrees die de dood van de Haarlemse middenstand zou betekenen. Mieke kon er niet rouwig om zijn. Haarlem had afgedaan voor haar.

Gek toch dat die columnist van het *Haarlems Dagblad* nog altijd iets aardigs wist te zeggen over de stad Haarlem, al moest hij daarvoor wel vaak diep in het verleden graven. De goede man zou er wel voor betaald worden door de gemeente. Het was toch een en al corruptie tegenwoordig. Je las niet anders in de krant.

Zelfs haar zoon Martin was daarvan op de hoogte. Hij en zijn vrienden wilden daar een eind aan maken en thuis aan tafel werd er onder het eten steeds vaker over politiek gepraat.

Mieke sloeg rechts af en draaide haar straat in. Ze was er, stapte af en maakte het tuinhek open. Was er niemand thuis om haar te helpen? 'Jongens?!' Daar was Hans al, een vrolijke grijns op zijn gezicht. 'Laat mij maar even, pakezeltje.'

Opgelucht stapte Mieke de keuken in om koffie te gaan zetten, terwijl Hans achter haar rug goedgemutst - 'Ha, je hebt die lekke-